

POSTANOWIENIE Z DNIA 7 STYCZNIA 2010 R.

V KK 177/09

Zarzut obrazy art. 439 § 2 k.p.k. jest immanentnie związany z uchybieniami wymienionymi w art. 439 § 1 pkt 9-11 k.p.k., odnoszącymi się do orzeczenia sądu pierwszej instancji. Nie wskazuje jednak na żadne z tych uchybień jako obciążające prawomocne orzeczenie sądu odwoławczego. Dlatego też nie jest dopuszczalne wniesienie przez stronę kasacji na korzyść od wyroku sądu odwoławczego, którym uchylono wyrok uniewinniający oskarżonego i umorzono postępowanie karne, jeżeli zarzuca się w niej jedynie naruszenie art. 439 § 2 k.p.k., a to wobec braku przedmiotowej podstawy kasacji określonej w art. 523 § 2 k.p.k.

Przewodniczący: sędzia SN: H. Gradzik (sprawozdawca).

Sędziowie: SN A. Tomczyk, SA (del. do SN) K. Klugiewicz.

Prokurator Prokuratury Krajowej: B. Drozdowska.

Sąd Najwyższy w sprawie Romana W., skazanego z art. 300 § 1 k.h. z 1934 r., po zapoznaniu się w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 7 stycznia 2010 r., z kasacją wniesioną przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 października 2008 r., uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w L. z dnia 30 maja 2008 r. i umarzającego postępowanie karne,

p o z o s t a w i ł kasację bez rozpoznania (...).

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L., po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 30 maja 2008 r., uniewinnił oskarżonych Zbigniewa B., Romana W. i Krzysztofa D. od popełnienia zarzuconego im w akcie oskarżenia czynu, tj. od tego, że w maju i czerwcu 1998 r. w L., działając wspólnie i w porozumieniu, jako członkowie zarządu „B.” spółka z o.o., działali na jej szkodę w ten sposób, że przekraczając swoje uprawnienia, doprowadzili do zbycia na rzecz PPUH „R.” spółka z o.o. udziałów spółek zależnych Holdingu „B.”: Zakład Budowlano-Montażowy, Zakład Transportowo-Sprzętowy „T.” spółka z o.o., Zakład Budowlano-Montażowy „B.” spółka z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „R.” spółka z o.o., Zakład Budowlano-Montażowy „B.” spółka z o.o., Zakład Budowlano-Montażowy „I.” spółka z o.o., „Energomontaż” spółka z o.o., „T.” Grupa Holdingowa spółka z o.o., „C.” spółka z o.o. i „B. Development” spółka z o.o. oraz – niedopełniając obowiązku – zaniechali wyegzekwowania zabezpieczenia umów zbycia udziałów na rzecz PPUH „R.” w postaci weksli, a nadto niekorzystnie rozporządzali prawami i mieniem spółki poprzez sprzedaż spółce TRANSBUD udziałów w spółkach: Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe „I.” spółka z o.o. oraz Zakład Montażowy i Prefabrykacji Budowlanych „P.” spółka z o.o., wniesienie do spółki TRANSBUD aportu na kwotę 783 000 zł, zawarcie ze spółkami zależnymi niekorzystnych umów dzierżawy nieruchomości, sprzedaż tym spółkom środków trwałych, dokonanie cesji umów na roboty budowlano-montażowe, cesji wierzytelności i umów leasingowych oraz zmianę warunków umów polegających na obniżeniu należnych spółce prowizji. Zarzucony czyn zakwalifikowano w akcie oskarżenia z art. 300 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502 ze zm.).

Wyrok ten zaskarżyli na niekorzyść oskarżonych Prokurator Okręgowy w L. i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego „B.” spółki z o.o. Po rozpoznaniu obu apelacji Sąd Okręgowy w L., wyrokiem z dnia 24 października 2008 r., uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie karne wobec wszystkich oskarżonych. Koszty postępowania odwoławczego związane z apelacją prokuratora zaliczył na rachunek Skarbu Państwa i zasądził od oskarżonych w częściach równych koszty zastępstwa procesowego poniesione w sprawie.

Z uzasadnienia wyroku wynika, że powodem umorzenia postępowania było stwierdzenie przedawnienia karalności zarzuconego oskarżonym przestępstwa, które nastąpiło z końcem czerwca 2008 r.

Kasację od prawomocnego wyroku wniósł obrońca oskarżonego Romana W. Zarzucił w niej naruszenie art. 439 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., które w jego przekonaniu jest uchybieniem z kategorii bezwzględnych przyczyn odwoławczych, a polegało na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego uniewinniającego oskarżonych i umorzeniu postępowania z powodu przedawnienia, mimo że zgodnie z treścią art. 439 § 2 k.p.k., uchylenie orzeczenia jedynie z powodów określonych w treści art. 439 § 1 pkt 9-11 k.p.k. może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego. Wniósł w konkluzji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Niezależnie od tego, że kasacja została przyjęta w Sądzie odwoławczym i przekazana do rozpoznania, jej dopuszczalność z punktu widzenia warunków określonych w art. 523 § 1-4 k.p.k., podlegała weryfikacji przez Sąd Najwyższy. Z pozycji tych przepisów istotne jest, że wywiedziono kasację na korzyść od prawomocnego wyroku, którym umorzono postępowanie karne na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., z powodu przedawnienia karalności czynu zarzuconego Romanowi W. i dwóm pozostałym oskarżo-

nym. Z zasady ustanowionej przepisem art. 523 § 2 k.p.k., wynika, że od takiego orzeczenia nie służy stronie kasacja na korzyść. Wyjątek od niej przewiduje art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. pod tym warunkiem, że strona wskaże w kasacji na uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k. Do tej kategorii uchybień nawiązał skarżący w kasacji, w sformułowaniu: „zarzucam określone w art. 439 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. uchybienie będące bezwzględłą przyczyną odwoławczą”. Formuła ta nie przesądza jednak jeszcze, że obrońca podniósł pod adresem Sądu odwoławczego uchybienie **wymienione** w art. 439 k.p.k., a więc iż spełniony został warunek skutecznego wniesienia kasacji na korzyść od orzeczenia innego, niż wskazane w art. 523 § 2 k.p.k. Dla zweryfikowania oceny, że kasacja obrońcy oskarżonego jest dopuszczalna, niezbędne stało się zinterpretowanie treści sformułowanego w niej zarzutu, z uwzględnieniem wspierającej go motywacji. Nie nasuwa ona zresztą żadnych niejasności, ani wątpliwości co do intencji skarżącego. Jest oczywiste, że w zarzucie kasacji wytyka się wydanie wadliwego procesowo rozstrzygnięcia w wyroku Sądu odwoławczego w następstwie **stwierdzenia** przedawnienia karalności czynu jako ujemnej przesłanki procesowej. Skarżący nie zarzuca, że Sąd Okręgowy nie dostrzegł upływu okresu przedawnienia ani też, że mimo zaistnienia tej przeszkody procesowej, kontynuował postępowanie wbrew nakazowi umorzenia zawartemu w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Rażącego naruszenie prawa obrońca dopatruje się tylko w tym, że Sąd odwoławczy, stwierdzając przedawnienie karalności, wbrew art. 439 § 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok uniewinniający oskarżonych i umorzył wobec nich postępowanie karne – a więc orzekł na ich niekorzyść, mimo iż ten przepis zakazuje uchylenia orzeczenia na niekorzyść, o ile miałyby to nastąpić jedynie z powodów określonych w art. 439 § 1 pkt 9-11 k.p.k., tj. między innymi z powodu przedawnienia karalności czynu.

Z powyższych uwag wynika, że obrońca oskarżonego w istocie nie wskazał na zaistnienie żadnego z uchybień **wymienionych** w art. 439 k.p.k., a ściśle, w § 1 pkt 1 – 11 tego przepisu. W samym art. 439 § 2 k.p.k. nie wymienia się żadnego uchybienia. Formułuje się natomiast normę adresowaną do sądu odwoławczego, wyłączającą stosowanie określonego w art. 439 § 1 k.p.k. nakazu uchylenia orzeczenia, jeżeli uchylenie to miałyby nastąpić jedynie z powodów określonych w § 1 pkt 9 – 11 (a więc także z powodu przedawnienia karalności), a pociągałoby pogorszenie sytuacji procesowej oskarżonego. Nie może ulegać wątpliwości, że respektując normę zawartą w art. 439 § 2 k.p.k., Sąd Okręgowy nie mógł uchylić wyroku uniewinniającego jedynie z powodu przedawnienia karalności czynu, skoro uchylenie to było niekorzystne dla oskarżonych. W tym aspekcie zarzutowi kasacji nie można byłoby odmówić słuszności. Jednak w realiach sprawy zarzut obrazy art. 439 § 2 k.p.k., jak już zauważono, nie zawiera wcale wskazania na uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k., bo te, jak wyżej podniesiono, określone zostały tylko w pkt 1 – 11 § 1 art. 439, a nie w innych segmentach redakcyjnych tego artykułu. Nawiązanie przez skarżącego do art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. precyzuje jedynie, w związku z którym z wymienionych w art. 439 uchybień, aktualizował się zakaz uchylenia wyroku na niekorzyść oskarżonego, naruszony przez Sąd drugiej instancji. Natomiast sama wadliwość zaskarżonego wyroku wynikać ma, zdaniem autora kasacji, wyłącznie z naruszenia normy zawartej w art. 439 § 2 k.p.k., a nie z zaistnienia w prawomocnym orzeczeniu któregośkolwiek z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k.

Powyższy wywód prowadzi do konkluzji, że w zarzucie kasacji nie sygnalizuje się w istocie żadnego z uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. Sprowadza się on do wskazania na naruszenie tylko art. 439 § 2 k.p.k. Jak widać, interpretacja zarzutu kasacji, dokonana zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 118 § 1 k.p.k., prowadzi w sposób nieodparty do wniosku,

że nie wskazano w nim na uchybienie **wymienione** w art. 439 k.p.k., lecz na inne rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. Płyną z tej konkluzji oczywiste konsekwencje przy ocenie dopuszczalności kasacji. Jawi się ona bowiem jako niedopuszczalna, gdyż została wywiedziona na korzyść od wyroku innego niż skazujący oskarżonego na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia i nie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 2 i § 4 pkt 1 k.p.k.).

Podsumowując należy stwierdzić, że zarzut obrazy art. 439 § 2 k.p.k. jest zawsze immanentnie związany z uchybieniami wymienionymi w art. 439 § 1 pkt 9-11 k.p.k., odnoszącymi się do orzeczenia sądu pierwszej instancji. Nie wskazuje jednak na żadne z tych uchybień jako obciążające prawomocne orzeczenie sądu odwoławczego. Dlatego też, nie jest dopuszczalne wniesienie przez stronę kasacji na korzyść od wyroku sądu odwoławczego, którym uchylono wyrok uniewinniający oskarżonego i umorzono postępowanie karne, jeśli zarzuca się w niej jedynie naruszenie art. 439 § 2 k.p.k., a to wobec braku przedmiotowej podstawy kasacji określonej w art. 523 § 2 k.p.k.

W sytuacji gdy kasacja, jako wniesiona przez stronę, okazała się niedopuszczalna, Sąd Najwyższy na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. postanowił o pozostawieniu jej bez rozpoznania.

Orzeczenie o obciążeniu skarżącego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego opiera się na art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

Już tylko marginalnie należy zauważyć, że uprawnienie do złożenia kasacji od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego na korzyść oskarżonego z powodu uchybienia przepisowi art. 439 § 2 k.p.k., przysługuje podmiotom wskazanym w art. 521 k.p.k.